

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

ФОНДОВЕТЕ НА ЕС В БЪЛГАРИЯ

Оценка на макроикономическите ефекти
от изпълнението на програмите,
съфинансирани със средства от ЕС

юни 2026 г.

ФОНДОВЕТЕ НА ЕС В БЪЛГАРИЯ

Оценка на макроикономическите ефекти
от изпълнението на програмите,
съфинансирани със средства от ЕС

Администрация на Министерския съвет
юни 2026 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съдържание	3
Списък на използваните съкращения.....	5
Въведение.....	6
1. Текуща оценка на въздействието на Споразумението за партньорство за периода 2021–2027 г.....	7
1.1 БВП, цени и външен сектор.....	9
1.2 Пазар на труда, производителност и доходи	11
1.3 Фискална позиция.....	12
2. Оценка на въздействието от изпълнението на програмите за периода 2021–2025 г.....	13
2.1 Програма „Транспортна свързаност“	14
2.2 Програма „Околна среда“	16
2.3 Програма „Развитие на регионите“	18
2.3 Програма „Образование“	20
2.4 Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“	22
2.5 програма „Развитие на човешките ресурси“	24
2.6 Програма „Техническа помощ“	27
2.7 Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“	28
2.8 Програма „Морско дело, рибарство и аквакултури“	31
3. Оценка на въздействието на средствата от ЕЗФРСР от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските региони 2023–2027 г.....	33
Приложение 1 ЕФЕКТИ ПО ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ ЗА ПЕРИОДА 2021–2027 Г.	37
ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ“	37
ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“	37
ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“	38
ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“	38
ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“	39
ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“	39
ПРОГРАМА „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“	40
ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“	40

ПРОГРАМА „МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“	41
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ.....	41

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АМС	администрация на Министерския съвет
БВП	брутен вътрешен продукт
БНБ	Българска народна банка
ДМА	дълготрайни материални активи
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕФСУ	Европейски фондове при споделено управление
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България
МСП	малки и средни предприятия
НСИ	Национален статистически институт
ПКИП	Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“
ПНИИДИТ	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“
ПО	Програма „Образование“
ПОС	Програма „Околна среда“
ПРР	Програма „Развитие на регионите“
ПРЧР	Програма „Развитие на човешките ресурси“
ПТТИ	Програма „Транспортна свързаност“
ОСП	Обща селскостопанска политика
п.п.	процентни пункта
ПМДРА	Програма „Морско дело, рибарство и аквакултури“
ПТП	Програма „Техническа помощ“
СПРЗСР	Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони
УО	Управляващ орган
ХИПЦ	хармонизиран индекс на потребителските цени

Въведение

След официалното си присъединяване към Европейския съюз (ЕС) на 1 януари 2007 г. България получи достъп до значителен по размер финансов ресурс по линия на Структурните и Кохезионния фондове и инструментите в областта на селското стопанство и рибарството. Страната имаше възможност да използва тези средства за преодоляване на значителното си изоставане по отношение на общо икономическо развитие, състояние на инфраструктурата и жизнен стандарт. Помощта от ЕС придобива особена важност в периодите на икономически кризи, рефлектиращи в силно ограничени публични и частни инвестиции, когато еврофондовете са основен източник за реализиране на инвестиции в икономиката, както и за създаване и запазване на работни места.

Основната цел на настоящия доклад е да направи текуща оценка на въздействието върху основни макроикономически показатели от изпълнението на програмите, обхванати от Споразумението за партньорство 2021-2027 г., съфинансирани по линия на Европейските фондове за споделено управление (ЕФСУ)¹, както и текуща оценка на въздействието от изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони². Документът включва оценка на администрацията на Министерския съвет – разработена с инструмента СИБИЛА 3.0 – за въздействието от усвоените към края на м.декември 2025 г. средства по линия на ЕФСУ през програмния период 2021–2027 г., като ефектите са декомпозирани и по отделни програми. Направена е оценка и за въздействието от усвоените средства към края на м. декември 2025 г. по линия на Европейския земеделски фонд за развитие на земеделието и селските райони (ЕЗФРЗСР) 2023-2027 г. В приложение са представени оценките на модела СИБИЛА 3.0 за генерираните ефекти на ниво приоритет по всички програми, както и оценките на ниво интервенции по СПРЗСР 2023-2027 г.

Оценката на въздействието включва краткосрочни ефекти от реалното изпълнение на програмите към края на 2025 г. Трябва специално да се отбележи, че доколкото тя е направена с данни за реално разплатените средства по програмите към м. декември 2025 г., в нея не са отразени част от средносрочните ефекти, както и дългосрочните такива от реализираните интервенции. За тяхното пълно проявление е необходимо да бъде разглеждан доста по-дълъг хоризонт. Поради краткосрочния характер на оценката, направена към този момент, тя представя предимно преките ефекти от направените интервенции, като косвените въздействия от тях се очаква да се проявят в средносрочен и дългосрочен план.

Следва да се отбележи също така, че направените симулации нямат за цел да оценят адекватността на разпределението на тези средства в различните ключови области и сфери. В този смисъл, оценените ефекти от усвояването на средствата не представляват непременно максималните ползи, които страната би могла да извлече от посочените средства.

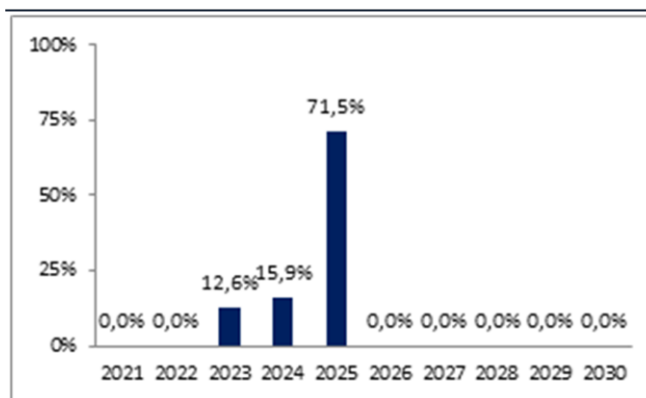
¹ В оценката не са включени: Програмата „Храни и основно материално подпомагане“, трансграничните програми, както и средствата, които страната получава по Фонда за справедлив преход

² Направена е оценка на усвояения финансов ресурс от Европейския земеделски фонд за развитие на земеделието и селските райони

1. Текуща оценка на въздействието на Споразумението за партньорство за периода 2021–2027 г.

През третия за страната програмен период 2021–2027 г. е получен достъп до средства по линия на Европейските фондове при споделено управление (ЕФСУ) в размер на 9.4 млрд. евро³, предназначени за съфинансиране на 9 програми. Получен е и достъп до средства по линия на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) в размер на 1.4 млрд. евро, предназначени за съфинансиране на интервенции по Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР) 2023-2027 г. (II стълб на Общата селскостопанска политика - ОСП).

ФИГ. 1: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕФСУ

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.

Източник: ИСУН, изчисления АМС

Към 31 декември 2025 г. изпълнението на по-голяма част от програмите, както и на интервенциите по СПРЗСР, навлиза в интензивна фаза на изпълнение. Средното изпълнение⁴ на програмите е 18.1%, като извършените плащания са на обща стойност 2 049 936 798 евро⁵, в т.ч. средства от ЕС в размер на 1 696 063 241 евро. Средното изпълнение на интервенциите, съфинансирани от ЕЗФРСР, е 10.8%, като извършените плащания са на обща стойност 381 239 495 евро, в т.ч. средства от ЕС в размер на 152 495 778 евро.

³ В анализа са включени средствата по програмите, обхванати от Споразумението за партньорство 2021-2027 г., съфинансирани по линия на ЕФСУ, с изключение на Програма „Храни и основно материално подпомагане“, трансграничните програми, както и средствата, които страната получава по Фонда за справедлив преход

⁴ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по съответната програма

⁵ Източник: ИСУН (по справка, актуална към 08.06.2026 г.)

ТАБЛ. 1: БЮДЖЕТ И ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ КЪМ 31.12.2025 Г. НА ПРОГРАМИТЕ, СЪФИНАНСИРАНИ ПО ЛИНИЯ НА ЕФСУ ЗА ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2021–2027 Г. И СПРЗСР 2023–2027 Г., СЪФИНАНСИРАН ПО ЛИНИЯ НА ЕЗФРСР, МЛН. ЕВРО⁶

Програма	Общ бюджет	в т.ч. за сметка на ЕС	Отн. дял от общата помощ на ЕС	Финансово изпълнение	в т.ч. за сметка на ЕС	Степен на усвояване ⁷
Транспортна свързаност	1 901.2	1 616.0	17.2%	455.3	388.0	24.0%
Околна среда	1 823.2	1 531.6	16.3%	233.2	195.8	12.8%
Развитие на регионите ⁸	1 843.5	1 521.1	16.2%	161.3	133.5	8.8%
Образование	964.9	786.8	8.4%	194.7	159.2	20.2%
Конкурентоспособност и иновации в предприятията	1 487.4	1 228.2	13.1%	288.3	234.2	19.1%
Развитие на човешките ресурси	1 934.1	1 620.5	17.3%	562.3	461.5	28.5%
Техническа помощ	121.5	100.3	1.1%	27.2	22.7	22.6%
Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация	1 085.2	885.5	9.4%	116.1	93.1	10.5%
Морско дело, рибарство и аквакултури	121.3	84.9	0.9%	11.6	8.1	9.6%
Общо	11 282.3	9 374.9	100.0%	2049.9	1696.1	18.1%
СПРЗСР- Интервенции по съглас II	3 529.1	1 411.6		381.2	152.5	10.8%

Източник: ИСУН, ДФЗ; изчисления АМС

В таблицата по-долу е представена текуща оценка на очакването въздействие на ЕФСУ върху основни макроикономически показатели за периода от 2021–2025 г., разработена с модела СИБИЛА, версия 3.0.

ТАБЛ. 2: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ПАРТНЬОРСТВО

Макроикономически показатели	Ефект към 2025 г. ⁹
БВП	1.3%
Износ на стоки и услуги	0.04%
Внос на стоки и услуги	1.8%
Текуща сметка (% от БВП)	-2.3 п.п.
Частно потребление	1.5%
Частни инвестиции	2.5%
Заетост (15-64 г.)	1.2%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-0.6 п.п.
Средна работна заплата	0.6%
Инфлация по ХИПЦ	0.4%
Бюджетен баланс (% от БВП)	-0.07 п.п.

Източник: АМС, СИБИЛА 3.0

⁶ Източник: ДФЗ (по справка, актуална към 02.06.2026 г.)

⁷ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по съответната програма

⁸ Без средствата по Фонда за справедлив преход

⁹ Общ ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г.

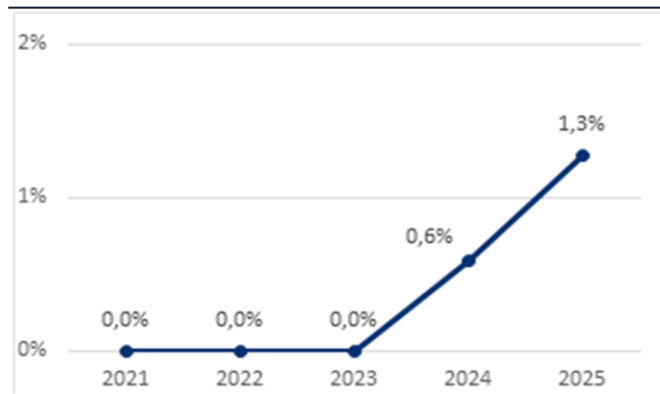
1.1 БВП, ЦЕНИ И ВЪНШЕН СЕКТОР

През разглеждания период производството и БВП на страната нараства плавно, позволявайки постепенна реална конвергенция с ЕС. Изпълнението на планираните мерки по линия на ЕФСУ също изиграва роля в това отношение, като симулациите показват, че техният ефект върху БВП към края на 2025 г. е 1.3% спрямо сценария без евросредства. При това позитивната роля в средносрочен план е свързана както с увеличаването на количествената характеристика на наетите ресурси (труд, капитал), така и с подобряване на качествения им компонент. Повишаването на качествената характеристика на наетия трудов ресурс позволява увеличение на неговата производителност, а оттук и на общата факторна производителност. В резултат на това икономиката се позиционира на по-висока траектория на икономически растеж.

За периода 2021-2025 г. се наблюдава относително по-осезаемо въздействие при разходите за брутообразуване на основен капитал на частния сектор. Към края на 2025 г. частните инвестиции надвишават нивото, което би било наблюдавано в отсъствие на средствата от ЕС с 2.5%.

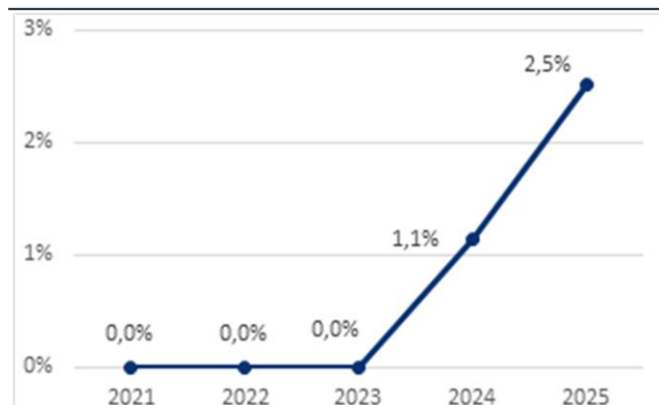
Ценовото равнище в страната се увеличава минимално (0.4% за периода 2021–2025 г. спрямо базисния сценарий), поради вливането в икономиката на средствата от ЕС. Дори и при очакваното последващо засилване на процеса на изпълнение на програмите, ефектът върху

ФИГ. 2: БВП ПО ЦЕНИ ОТ 2010 Г., %

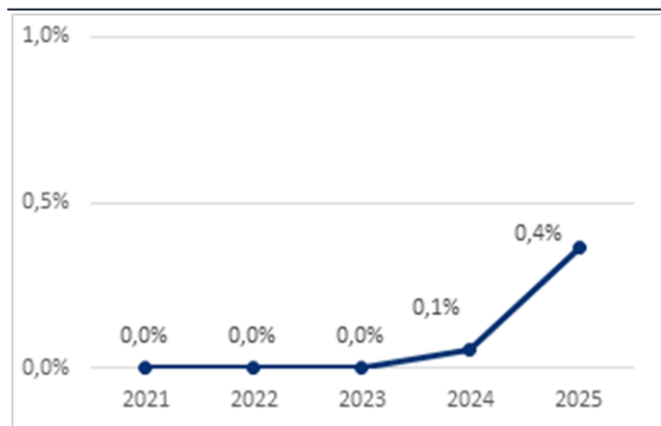
Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

ФИГ. 3: НЕТЕН ЕФЕКТ ВЪРХУ ЧАСТНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ, %

Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

ФИГ. 4: НЕТЕН ЕФЕКТ ВЪРХУ ЦЕНОВОТО РАВНИЩЕ, ПРОМЯНА В ХИПЦ, %

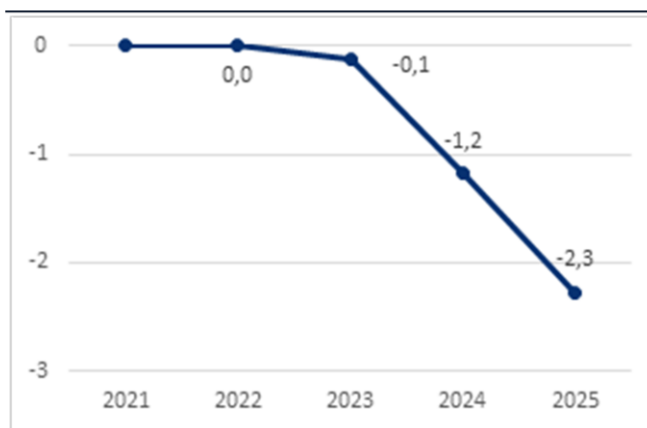
Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

ценовото равнище се очаква като цяло да бъде умерен поради отворения характер на икономиката. Увеличаването на платежоспособното търсене в малка отворена икономика, която не може да влияе на световните цени, по-скоро рефлектира в ускоряване на растежа на вноса на стоки и нефакторни услуги.

Симулациите показват, че изпълнението на Споразумението за партньорство към 31 декември 2025 г. е довело до нарастване на вноса (1.8% спрямо базисния сценарий). Икономиката се характеризира с висока пределна склонност към внос, произтичаща както от ниската й суровинна обезпеченост, така и от стремежа за повишаване на производствената ефективност, посредством внос на по-производителни и суровинно-спестяващо оборудване и технологии. Следователно може да се очаква, че с навлизането на процеса на изпълнение на програмите в по-напреднала фаза ще се наблюдава увеличаване на степента на нетния ефект върху вноса. Същевременно износьт на стоки и нефакторни услуги е повлиян в незначителна степен през разглеждания период. В средносрочен и дългосрочен план очакванията са за значително увеличение на положителния принос на ЕФСУ към нарастването на износа на страната, като това ще е резултат както от по-голямото производство, така и от подобряването на конкурентните позиции на местните производители заради по-високата производителност на труда и ефективност на производствения процес.

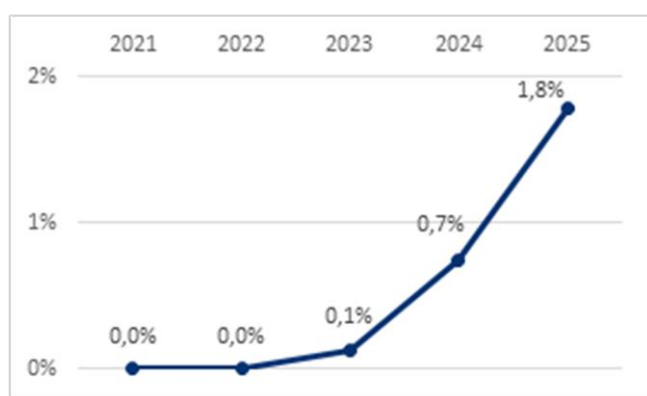
Изпреварващото нарастване на вноса спрямо износа води до минимално влошаване на салдото на външната търговия със стоки и нефакторни услуги, а оттам и на текущата сметка на платежния

ФИГ. 5: НЕТЕН ЕФЕКТ ВЪРХУ ТЕКУЩАТА СМЕТКА НА ПЛАТЕЖНИЯ БАЛАНС, % ОТ БВП, П.П.

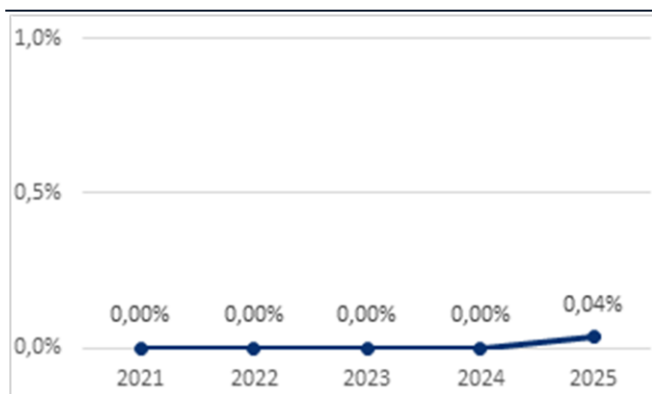
Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

ФИГ. 6: НЕТЕН ЕФЕКТ ВЪРХУ ВНОСА, %

Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

ФИГ. 7: НЕТЕН ЕФЕКТ ВЪРХУ ИЗНОСА, %

Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

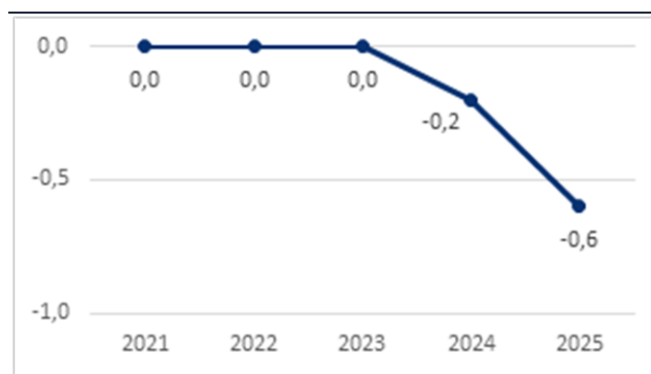
баланс (с 2.3 п.п. от БВП), в резултат на изпълнението на Споразумението за партньорство, като отново в средносрочен и дългосрочен план очакванията са за подобряване на динамиката на индикатора, успоредно с ускоряването на растежа на износа.

1.2 ПАЗАР НА ТРУДА, ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ И ДОХОДИ

Симулациите показват, че в резултат на интервенциите, финансирани по програмите през разглеждания период, се наблюдава положителен кумулативен ефект по отношение на икономическата активност на трудоспособното население, коефициентите на заетост и безработица. Към настоящия момент това се дължи основно на преки ефекти от вливането на средствата в икономиката (откриване на работни места). Същевременно се наблюдава и положителен нетен ефект от интервенциите върху средната работна заплата от 0.6% към края на 2025 г. С ускоряване на процеса на изпълнение на програмите се очакват по-значими положителни ефекти върху пазара на труда, производителността и доходите. В допълнение, в средносрочен и дългосрочен план се очаква да се проявят също така и косвени ефекти, намиращи изражение в повишаване на качеството на заетите и работната сила като цяло. Последните се проявяват и в допълнително увеличаване на производителността на труда.

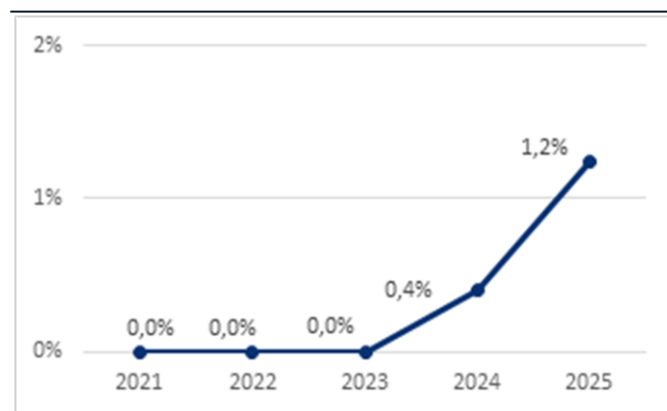
Симулациите показват позитивен ефект по отношение на заетостта, като общият ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г. е в размер на 1.2% в резултат на усвояването на средствата по линия на ЕФСУ и съответно редуциране с 0.6 п.п. на коефициента на безработица спрямо сценария без еврофондове. Следва да се има предвид, че голяма част от реализираните през периода мерки се отразяват директно върху увеличаване

ФИГ. 8: НЕТЕН ЕФЕКТ ВЪРХУ БЕЗРАБОТИЦАТА, П.П.

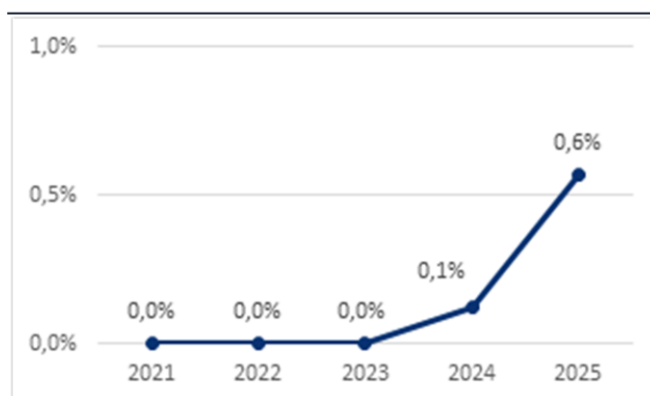
Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

ФИГ. 9: ЗАЕТОСТ (15-64Г.), % РАЗЛИКА

Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

ФИГ. 10: НЕТЕН ЕФЕКТ ВЪРХУ СРЕДНАТА ГОДИШНА РАБОТНА ЗАПЛАТА, %

Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

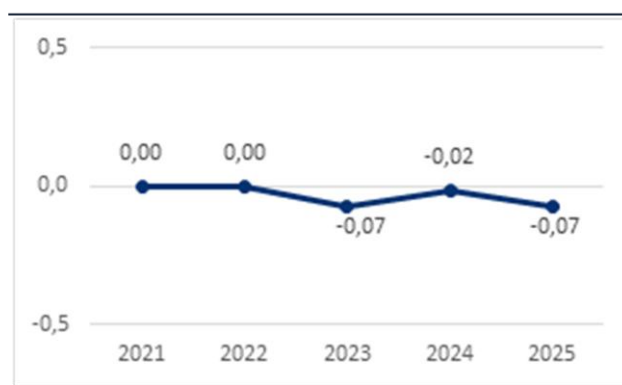
на заетостта, като техният ефект в краткосрочен план е по-голям.

За разлика от наблюдаваните предимно преки ефекти върху заетостта, работната сила и безработицата, очакваното позитивно влияние върху производителността на труда е предимно косвено. Повишаването на качествените характеристики на човешкия капитал ще рефлектира в средносрочен план в повишаване на общата факторна производителност и дълготрайно нарастване на производителността на труда в икономиката.

1.3 ФИСКАЛНА ПОЗИЦИЯ

Според направената симулация, към 2025 г. програмите имат негативен ефект върху фискалната позиция на страната, който е оценен на 0.07 п.п. от годишния БВП. Като цяло общият ефект е комбинация от няколко противоположни по посока влияния. От една страна, изпълнението на програмите, съфинансирани със средства от ЕФСУ, пряко увеличава разходите на правителството в абсолютен и относителен (в % от БВП) план. Същевременно част от правителствените разходи намаляват в относително изражение (например заради позитивните промени на пазара на труда), а в резултат на по-високите доходи и заетост се наблюдава процес на увеличаване на приходите на бюджета.

Фиг. 11: НЕТЕН ЕФЕКТ ВЪРХУ БЮДЖЕТНИЯ БАЛАНС, % ОТ БВП, П.П.

Източник: СИБИЛА 3.0, АМС

2. Оценка на въздействието от изпълнението на програмите за периода 2021–2025 г.

Програмите, обхванати от Споразумението за партньорство 2021-2027 г., съфинансирани от ЕФСУ, които се изпълняват през третия за страната програмен период 2021–2027 г., до голяма степен повтарят, като структура и обхват, изпълняваните през предходния програмен период програми. Ето защо, въздействието на планираните по тях интервенции ще следва същата икономическа логика и ще се реализира по същите канали, както и при програмите през втория програмен период. Основните разлики, които все пак се наблюдават между оценените с модела СИБИЛА 3.0 ефекти от реализацията на съответните програми през двата периода, се дължат на различното по обем финансиране, както и на факта, че програмите за периода 2021-2027 г. се реализират в различни макроикономически условия спрямо предшестващите ги програми (ефект на базата). Следва да се отбележи, че през третия програмен период продължава и проявлението на средносрочните и дългосрочните ефекти от интервенциите, реализирани през предишния период.

Въздействието на европейските средства върху икономиката на страната може да бъде разгледано и по отделни програми, като за целта оценените с модела СИБИЛА 3.0 ефекти се декомпозират по съответните програми. Периодът на изпълнение, който е обхванат от оценката е 2021-2025 г.

Следва да се отбележи, че резултатите от директното сравнение на така оценените ефекти по различните програми могат да бъдат подвеждащи и съответно тълкуването им следва да се извършва предпазливо. Това е така поради редица причини, сред които:

- Размерът на ефектите е в пряка зависимост от обема на финансиране, който е различен по различните програми;
- Отделните програми са насочени като влияние към различни фактори на икономическия растеж (инфраструктура, човешки капитал, технологичното равнище и т.н.). Инвестициите в едни фактори водят до осезаеми икономически ефекти в краткосрочен план, докато при инвестициите в други фактори се наблюдават по-дългосрочни влияния върху икономиката;
- Икономическата теория и стопанската история не съдържат явни свидетелства за това, кой е най-важният фактор за икономическия растеж, така че в него да се инвестира с предимство. Напротив, установено е, че всеки един от факторите има своята ключова роля. Съответно, подценяването на който и да е от тях би затруднило силно функционирането на икономиката;
- Чрез модела няма възможност да се отчете ефикасност на изразходване на средствата по различните проекти и програми.

В обобщение, използването на модела СИБИЛА 3.0 за взимането на решения относно икономическата политика следва да бъде правено предпазливо и в комбинация с други инструменти като изследвания, проучвания, експертна оценка, натрупан опит и т.н. Резултатите относно въздействието на европейските средства върху икономиката на страната, получени като резултат от симулации с модела СИБИЛА 3.0, не могат да послужат директно като база за взимане на решения относно ефикасността и целесъобразността на изразходването на тези средства, както и за преразпределението им към други области и сфери, при които се получават по-високи ефекти. При обмислянето на решения за пренасочване на средства от ЕС, следва да се има предвид също така и необходимостта от допълване и синергия между изразходваните средства, като се отчетат и други важни аспекти на социално-икономическото развитие като например постигане на цели относно намаляване на бедността, социалното неравенство, посока на въздействие върху околната среда – съхранение на важни природни ресурси или необходимост от ограничаване на негативно въздействие върху природата и т.н.

2.1 ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ“

Програма „Транспортна свързаност“ (ПТС) за периода 2021-2027 г. е одобрена от ЕК на 3.10.2022 г. Общият бюджет на програмата за целия период е 1 901 163 532 евро, от които 1 615 989 000 евро са принос от ЕС, представляващи 17.2% от финансовия ресурс от ЕФСУ за периода 2021–2027 г. Към 31.12.2025 г. реално изплатените средства по програмата възлизат на 455 312 552 евро¹⁰, в т.ч. 387 986 484 евро за сметка на ЕС по всички приоритетни оси. Степента на усвояване¹¹ на средствата от ЕС по програмата е 24%.

ТАБЛ. 3: БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ“, ЕВРО

Приоритет	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
1. Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ и „широкообхватната“ Трансевропейска транспортна мрежа	710 867 368	604 237 262	106 630 106
2. Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа и пътни връзки	703 409 722	597 898 263	105 511 459
3. Подобряване на интермодалността, иновации, модернизиране на системи за управление на трафика, подобряване на сигурността и безопасността на транспорта	403 322 912	342 824 475	60 498 437
4. Интермодалност в градски условия	47 058 824	40 000 000	7 058 824
5. Техническа помощ	36 504 706	31 029 000	5 475 706
Всичко	1 901 163 532	1 615 989 000	285 174 532

Източник: Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027

¹⁰ Източник: ИСУН

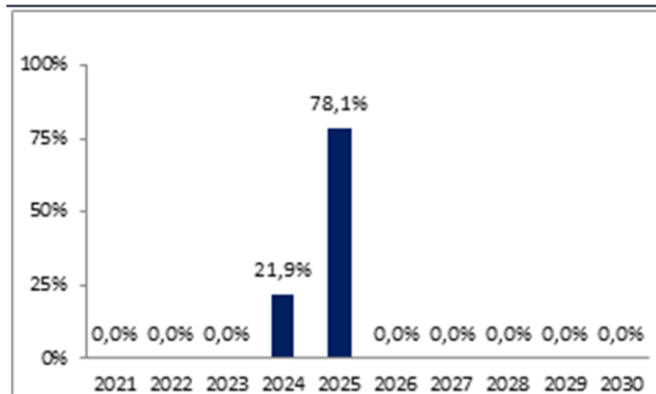
¹¹ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по програмата

ПТС предвижда изключително инвестиции в развитие на транспортната инфраструктура в страната. Към 2025 г. програмата навлиза в интензивна фаза на изпълнение. Изпълнението на големите инфраструктурни проекти се характеризира с продължителен срок. Ефектите при тях се проявяват след цялостно завършване на инвестицията и често са необходими няколко години след въвеждането в експлоатация за проявяване на влияние в различни сфери на икономиката. Преките краткосрочни ефекти от изпълнението на ПТС се очаква да се изразяват в ръст на производството и частните инвестиции, най-вече в сектор строителство, предвид на дейностите по изграждане на инфраструктура. Симулациите показват известно нарастване на вноса (0.5% към 2025 г.), което е свързано с необходимостта от осигуряване на суровини и инвестиционни стоки за реализация на инвестиционните намерения. Това води до очаквано леко влошаване на текущата сметка, което към 2025 г. е 0.5 п.п. спрямо сценария без средства от ЕС. Наблюдаваният ефект върху бюджетния баланс (-0.09 п.п.) е минимален. В краткосрочен план не се очаква значителен ефект върху бюджетния баланс, въпреки необходимостта от съфинансиране на изпълняваните проекти, като противодействащите фактори са тези, свързани с подобряването на икономическата конюнктура.

Реализацията на инвестициите по ПТС в транспортна инфраструктура се очаква да доведат и до увеличение на заетостта във връзка с изграждането ѝ. Това от своя страна ще води до временно намаляване на броя на безработните. В допълнение, нарастването на търсенето на труд се очаква да има положително въздействие и върху средната заплата и съответно частното потребление.

В дългосрочен план ПТС ще допринесе съществено за увеличение на конкурентоспособността на българската икономика чрез подобряване на инвестиционния климат. Подобреният достъп до отделните региони в страната ще допринесе и за по-равномерно разпределение на инвестициите и ще създаде условия за по-балансиран икономически растеж. Това от своя страна ще се отрази и в трайно нарастване на износа и увеличение на фискалните приходи.

ФИГ. 12: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ“

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.

Източник: ИСУН, изчисления АМС

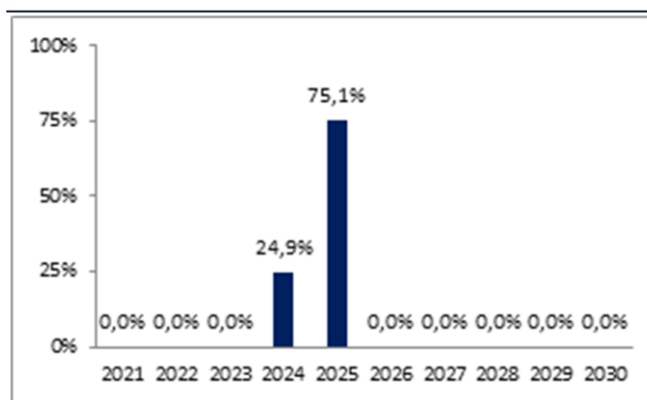
ТАБЛ. 4: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ“

Макроикономически показател	Ефект към 2025 г. ¹²
БВП	0.02%
Износ на стоки и услуги	0.0%
Внос на стоки и услуги	0.5%
Текуща сметка (% от БВП)	-0.5 п.п.
Частно потребление	0.02%
Частни инвестиции	0.03%
Заетост (15-64 г.)	0.01%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	0.0 п.п.
Средна годишна работна заплата	0.0%
Инфлация по ХИПЦ	0.0%
Бюджетен баланс (% от БВП)	-0.09 п.п.

Източник: АМС, СИБИЛА 3.0

2.2 ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“

Програма „Околна среда“ (ПОС) за периода 2021–2027 г. е одобрена от Европейската комисия на 7.10.2022 г. Общият бюджет на програмата за целия период е 1 823 206 271 евро, от които 1 531 590 093 евро са принос на ЕС. Към 31 декември 2025 г. по програмата са изплатени средства в размер на 233 183 131 евро¹³, от които 195 794 453 евро са средства от ЕС. Степента на усвояване¹⁴ на средствата от ЕС по програмата е 12.8% към края на 2025 г.

ФИГ. 13: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.

Източник: ИСУН, изчисления АМС

¹² Общ ефект с натрупване от 2021 г. до края на 2025 г.

¹³ Източник: ИСУН

¹⁴ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по програмата

ТАБЛ. 5: БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“, ЕВРО

Приоритет	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
1. Води	715 414 813	607 901 810	107 513 003
2. Отпадъци	312 651 573	260 109 979	52 541 594
3. Биоразнообразие	132 470 261	109 839 504	22 630 757
4. Риск и изменение на климата	225 639 930	186 240 254	39 399 676
5. Въздух	395 468 349	335 458 546	60 009 803
6. Техническа помощ	41 561 345	32 040 000	9 521 345
Всичко	1 823 206 271	1 531 590 093	291 616 178

Източник: Програма „Околна среда“ 2021–2027

ПОС предвижда интервенции основно в екологична инфраструктура. Към 2025 г. програмата е в начална фаза, като основно преките ефекти от изпълнението ѝ са концентрирани предимно по линия на увеличаване на вноса на стоки и услуги (0.3%) поради необходимостта от внос на част от необходимите за реализацията на инвестициите суровини и инвестиционни стоки. С ускоряване на процеса на изпълнение се очаква да се наблюдават и въздействия, характерни за инвестициите в инфраструктура, а именно – краткосрочно и средносрочно положително влияние върху броя на заетите и ръста на БВП, във връзка със строителството на инфраструктура. В допълнение, косвено се очаква увеличаване търсенето на стоки за междинно потребление, свързано с изграждането на екологична инфраструктура, в други сектори на икономиката. В резултат на разширяването на икономическата дейност се очаква да се привлекат и допълнителни частни инвестиции в икономиката на страната. Нарасналото търсене на труд ще се отрази и в известно увеличение на средната работна заплата, което ще доведе и до нарастване на частното потребление.

В дългосрочен план направените инвестиции ще допринесат за по-добри условия за правене на бизнес и подобряване на качеството на живот в населените места, а оттам и за нарастване на производството в страната и подобряване на конкурентните позиции на българските фирми. Едно от непосредствените влияния на инвестиционните разходи по линия на ПОС е в посока на подобряване на условията за туристическа дейност в българските региони и потенциала за привличане на инвестиции в този сектор. Инвестициите в екологична инфраструктура ще повлияят положително и върху разширяването на т.нар. зелена икономика, която включва сектори като преработката на отпадъци и по-ефективно използване на природните ресурси. Всички тези дългосрочни влияния върху икономиката на страната ще се отразят положително и върху останалите показатели като заетост, безработица, средна работна заплата, износ, частни инвестиции и държавен бюджет.

ТАБЛ. 6: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“

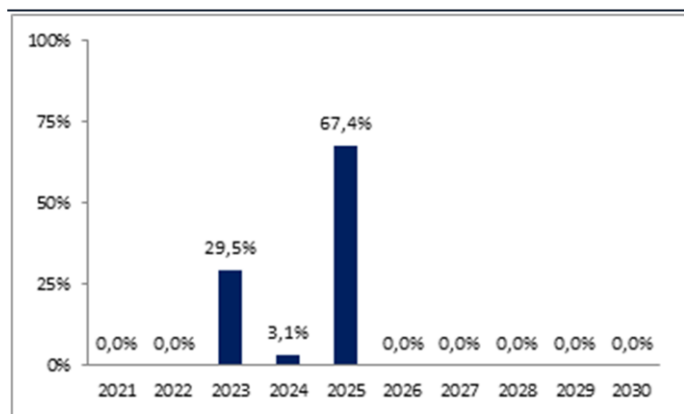
Макроикономически показател	Ефект към 2025 г. ¹⁵
БВП	0.03%
Износ на стоки и услуги	0.0%
Внос на стоки и услуги	0.3%
Текуща сметка (% от БВП)	-0.27 п.п.
Частно потребление	0.04%
Частни инвестиции	0.06%
Заетост (15-64 г.)	0.02%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-0.01 п.п.
Средна работна заплата	0.01%
Инфлация по ХИПЦ	0.0%
Бюджетен баланс (% от БВП)	-0.04 п.п.

Източник: АМС. СИБИЛА 3.0

2.3. ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“

Програма „Развитие на регионите“ (ПРР) за периода 2021-2027 г. е одобрена от Европейската комисия на 16.12.2022 г. Общият бюджет на програмата за целия период е 1 843 494 120 евро, от които 1 521 070 000 евро са принос на ЕС по линия на Европейския фонд за регионално развитие, представляващи 16.2% от общия финансов ресурс от ЕФСУ за периода 2021-2027 г. В края на 2023 г. е одобрена версия 2.2 на Програма „Развитие на регионите“ за периода 2021-2027 г.¹⁶, с включен допълнителен финансов ресурс по Фонда за справедлив преход¹⁷. Към 31 декември 2025 г. по програмата са

изплатени средства в размер на 161 272 242 евро, от които 133 485 863 евро от ЕС¹⁸. В резултат на това степента на усвояване¹⁹ на средствата от ЕС по програмата към края на 2025 г. е 8.8%.

ФИГ. 14: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания. Изключени са средствата по Фонда за справедлив преход.

Източник: ИСУН, изчисления АМС

¹⁵ Общ ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г.

¹⁶ С Решение № C(2023) 9266 от 20.12.2023 г.

¹⁷ В анализа не са включени средствата, които страната получава по Фонда за справедлив преход.

¹⁸ Източник: ИСУН. В анализа не са включени средствата, които страната получава по Фонда за справедлив преход.

¹⁹ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по програмата.

ТАБЛ. 7: БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“²⁰, ЕВРО

Приоритет	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
1. Интегрирано градско развитие	538 295 852	436 122 902	102 172 950
2. Интегрирано териториално развитие на регионите	1 282 504 150	1 065 657 098	216 847 052
3. Техническа помощ по чл.37	22 694 118	19 290 000	3 404 118
ВСИЧКО	1 843 494 120	1 521 070 000	322 424 120

Източник: Програма „Развитие на регионите“ 2021–2027

ПРР има основен фокус върху изграждането на инфраструктура на местно равнище. В края на 2025 г. се наблюдават непосредствени преки ефекти основно върху вноса на стоки и услуги (0.15%) и частните инвестиции (0.1%), свързани основно с реализацията на инвестиционните намерения, които са характерни за програмите, ангажирани основно с изграждане на инфраструктурни обекти. В средносрочен и дългосрочен план в резултат на изпълнението на инфраструктурните проекти, като и приключване на строителна дейност, се очаква увеличение на икономическия растеж в сравнение със сценария без инвестиции в тази област. По линия както на преки, така и на косвени въздействия, в средносрочен план, се очаква и допълнителен ръст на частните инвестиции и по-висока заетост, както и съответно временно намаляване на безработицата. Нарасналото търсене на работна ръка ще има известен принос към повишаване на средната работна заплата, което ще рефлектира във временен ръст на частното потребление. В дългосрочна перспектива нетният ефект от ПРР ще е изразено положителен, предвид подобрената бизнес среда и възможностите за дългосрочен и устойчив растеж. Целенасочените инвестиции за интегрирано териториално развитие на регионите чрез насърчаване на социалното, икономическото и екологичното развитие, развитието на културата, природното наследство, устойчивия туризъм и сигурността в градските и други райони, ще допринасят за по-равномерно разпределен и устойчив дългосрочен растеж. Подобряването на качеството на живот в градовете води и до създаване на условия за развитие на туристическия сектор. Всичко това създава предпоставки и за намаляване на бедността и социалното изключване.

ТАБЛ. 8: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“

Макроикономически показатели	Ефект към 2025 г. ²¹
БВП	0.05%
Износ на стоки и услуги	0.00%
Внос на стоки и услуги	0.15%
Текуща сметка (% от БВП)	-0.17 п.п.
Частно потребление	0.05%
Частни инвестиции	0.1%
Заетост (15-64 г.)	0.02%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-0.01 п.п.

²⁰ Без средствата по Фонда за справедлив преход.²¹ Общ ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г.

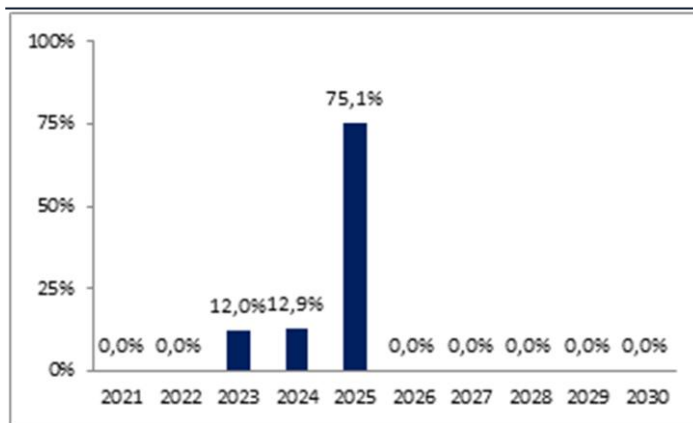
Средна работна заплата	0.02%
Инфлация по ХИПЦ	0.02%
Бюджетен баланс (% от БВП)	-0.01 п.п.

Източник: АМС. СИБИЛА 3.0

2.3 ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“

Програма „Образование“ (ПО) за периода 2021–2027 г. е одобрена от ЕК на 8.08.2022 г. Общият бюджет на програмата за целия период е 964 919 788 евро, от които 786 795 000 евро са принос на ЕС, което представлява 8.4% от финансовия ресурс от ЕФСУ за периода 2021–2027 г. Към 31 декември 2025 г. са извършени плащания към бенефициенти на стойност 194 684 720 евро, от които 159 159 802 евро²² финансиране от ЕС. Общо 20.2% от европейските средства по програмата са усвоени²³ към края на м. декември 2025 г.

ФИГ. 15: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.
Източник: ИСУН, изчисления АМС

ТАБЛ. 9: БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“, ЕВРО

Приоритет	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
1. Приобщаващо образование и образователна интеграция	287 264 423	235 990 375	51 274 048
2. Модернизация и качество на образованието	241 671 165	198 337 025	43 334 140
3. Връзка на образованието с пазара на труда	389 419 703	314 252 600	75 167 103
4. Техническа помощ	46 564 497	38 215 000	8 349 497
ВСИЧКО	964 919 788	786 795 000	178 124 788

Източник: Програма „Образование“ 2021-2027

ПО се очаква да има ключово значение за дългосрочното развитие на страната. Сред приоритетите, които са заложили в нея са приобщаващо образование и образователна интеграция чрез осигуряване на равен достъп на всички до образование, предотвратяване на отпадането от образователната система, подкрепа за личностно развитие и намаляване на

²² Източник: ИСУН

²³ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по програмата.

агресията в училище. Програмата приоритизира и модернизацията и качеството на образованието чрез модернизиране на методите на преподаване и оценяване, повишаване квалификацията на учителите, въвеждане на дигитализация, подкрепа на ученици с таланти и подкрепа на обновяването на работната сила в образованието. С цел осъществяване на по-добра връзка на образованието с пазара на труда се насърчава адаптирането на професионалното образование и обучение (ПОО) спрямо динамиката на пазара на труда. Оказва се подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето и за Центровете за високи постижения. Програмата насърчава и развитието на дуалната система на обучение.

Оценените (предимно краткосрочни) ефекти от реализацията на интервенциите се изразяват в скромно нарастване на БВП, частните инвестиции и частното потребление с по близо 0.1%, спрямо сценария без средства от ЕС.

В средносрочен и дългосрочен план се очаква нарастването на частните инвестиции да доведе до подобряване на качеството на икономическия растеж в няколко различни направления. От една страна ще се наблюдава намаляване на несъответствията между търсене и предлагане на работна ръка в резултат от подобреното качество на образованието и намаляването на броя на отпадналите от обучение ученици. Това се очаква да подобри показателите за заетост и безработица сред най-засегнатите групи от населението и по този начин да допринесе за подобряване на показателите за социално включване и бедност. От друга страна, в резултат от интервенциите в модернизация и повишаване на качеството на образованието, част от въздействието на програмата ще бъде концентрирано в подобряване на качеството на човешкия капитал, което от своя страна ще позволи да се генерира по-висококвалифицирана заетост.

В дългосрочен план, положителните ефекти от програмата се очаква значително да нарастват в резултат на инвестициите в подобряване на човешкия капитал, като ще доведат до устойчив икономически растеж в сектори, произвеждащи висока добавена стойност. Очаква се и постигане на цялостно подобрение на производителността на труда и капитала в икономиката. Всичко това ще се отрази на конкурентоспособността на икономиката и ще доведе до увеличение на износа, разкриване на повече висококвалифицирани работни места и по-висок темп на нарастване на средната работна заплата. Приходите в държавния бюджет ще се увеличат чувствително в резултат на реализирания икономически растеж.

ТАБЛ. 10: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“

Макроикономически показател	Ефект към 2025 г. ²⁴
БВП	0.1%
Износ на стоки и услуги	0.00%
Внос на стоки и услуги	0.05%
Текуща сметка (% от БВП)	-0.10 п.п.
Частно потребление	0.1%
Частни инвестиции	0.1%
Заетост (15-64 г.)	0.04%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-0.02 п.п.
Средна работна заплата	0.03%

²⁴ Общ ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г.

Инфлация по ХИПЦ	0.04%
Бюджетен баланс (% от БВП)	-0.02 п.п.

Източник: АМС, СИБИЛА 3.0

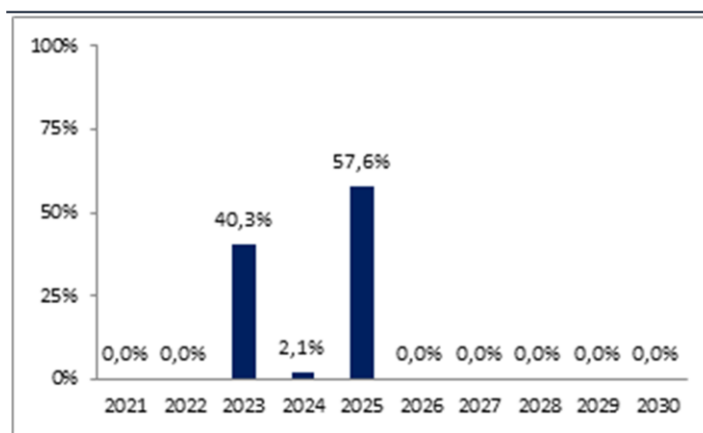
2.4 ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“

Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП) за периода 2021-2027 г. е одобрена от ЕК на 3.10.2022 г. Общият бюджет на програмата за целия период е 1 499 593 382 евро, от които 1 228 150 000 евро са принос от ЕС, което представлява 13.1% от финансовия ресурс от ЕФСУ за периода 2021–2027 г.

В края на 2025 г. е одобрено изменение на ПКИП²⁵, като се създават три нови приоритета. Общият бюджет на програмата намалява и възлиза на 1 487 417 270 евро, което е в резултат от намаляване на сумата на националното съфинансиране²⁶. Финансирането от ЕС се запазва в размер на 1 228 150 000 евро, което представлява 13.1% от финансовия ресурс от ЕФСУ за периода 2021–2027 г.

Към 31 декември 2025 г. реално изплатения финансов ресурс по програмата е в размер на 288 278 881 евро²⁷, от които 234 163 713 евро от ЕС. Степента на усвояване²⁸ на средствата от ЕС по програмата в края на 2025 г. възлиза на 19.1%.

ФИГ. 16: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.
Източник: ИСУН, изчисления АМС

²⁵ Решение С (2025) 8223 от 15.12.2025 г.

²⁶ Това е продиктувано от разпоредбите на чл. 3, ал. 1а от Регламент (ЕС) 2021/1058, съгласно които максималните ставки на съфинансиране от ЕФРР за специалните приоритети в подкрепа на целите на STEP възлизат на 100% (приложимо за Приоритети 4 и 5), както и от чл. 3, ал. 1в от същия Регламент, съгласно който максималната ставка на съфинансиране от ЕФРР за специални приоритети, определени в подкрепа на целите по чл. 1, ал. 1, буква а), т. vii („подобряване на промишления капацитет за насърчаване на отбранителните способности, като се дава приоритет на капацитета с двойна употреба“), се увеличава с 10 п.п. над приложимата ставка, без да надвишава 100% (приложимо за Приоритет 6).

²⁷ Източник: ИСУН

²⁸ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по програмата.

ТАБЛ. 11: БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“, ЕВРО

Приоритет	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
1. Иновации и растеж	732 907 621	585 070 818	147 836 803
2. Кръгова икономика	534 632 873	439 890 000	94 742 873
3. Техническа помощ	45 681 093	37 490 000	8 191 093
4. Платформа за стратегически технологии за Европа (STEP) – подкрепа за чисти и ресурсно ефективни технологии	30 000 000	30 000 000	0
5. Подкрепа за STEP технологии	50 172 009	50 172 009	0
6. Укрепване на промишления капацитет в областта на отбранителните способности	94 023 674	85 527 173	8 496 501
Всичко	1 487 417 270	1 228 150 000	259 267 270

Източник: Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.

ПКИП е пряко насочена към подобряване на конкурентните позиции на българските предприятия. В края на 2025 г. по реализираните интервенции се отчитат някои краткосрочни ефекти по основните макроикономически показатели, като най-значително е отражението върху частните инвестиции (0.5%), последвано от ефектите върху частно потребление (0.3%) и БВП (0.2%), както и по-скромно нарастване на заетостта и средната работна заплата с 0.1%.

Наблюдава се слабо увеличение на вноса на стоки и услуги с 0.2% спрямо сценария без средства от ЕС, което се обяснява със спецификата на програмата и нейната насоченост към подкрепа за предприятия и високотехнологичните компании за научни изследвания, развойна дейност, внедряване на иновативни решения за производството, дигитализация и модернизация на семейните предприятия. Ръстът в частните инвестиции, както и очакваният ръст на износа, от своя страна, е свързан в определена степен и с нарастване на вноса на стоки за междинно потребление, които не са налични на местния пазар. В дългосрочен план, нетният ефект върху платежния баланс на страната се очаква да е положителен, тъй като износьт ще нараства с по-високи темпове от вноса, което ще е резултат от направените инвестиции по програмата за подкрепа на дейности за увеличаване на експортния потенциал, както и нарасналото производство. Нетният ефект върху бюджетния баланс не е отрицателен, въпреки необходимостта от съфинансиране на някои от интервенциите по програмата.

В средносрочен план сред най-значимите ефекти по отношение на макроикономическата среда в страната се очаква да бъдат тези по линия на увеличаване на частните инвестиции в резултат на изпълнението на програмата, като подобни ефекти се наблюдават дори в краткосрочен план, оценени кумулативно на 0.5% към края на 2025 г. Част от ефектите по линия на нарастване на заетостта (0.1%) също са свързани с разкриване на висококвалифицирани работни места във връзка с инвестициите в иновации.

В дългосрочен план ще се наблюдават и допълнителни ефекти от интервенциите, свързани с увеличеното производство. Подобрените конкурентни позиции и експортен потенциал ще доведат до по-съществено увеличение на износа и по-високи приходи в бюджета. Увеличеното

търсене на стоки за междинно потребление, в случай че е насочено към местния пазар, също така ще доведе до нарастване на производството в други сектори на икономиката.

ТАБЛ. 12: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“

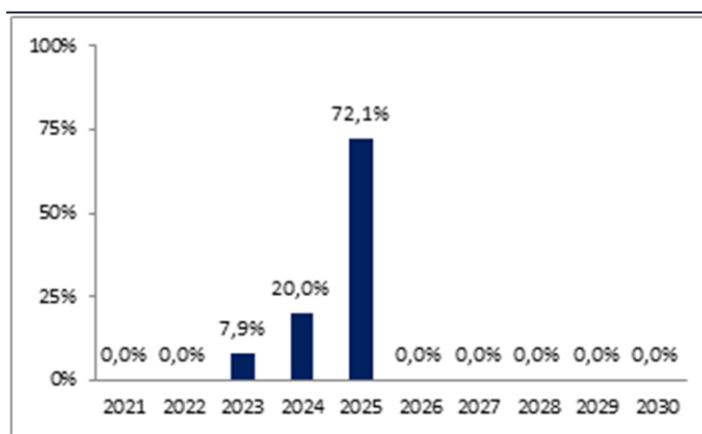
Макроикономически показател	Ефект към 2025 г. ²⁹
БВП	0.2%
Износ на стоки и услуги	0.0%
Внос на стоки и услуги	0.2%
Текуща сметка (% от БВП)	-0.08 п.п.
Частно потребление	0.3%
Частни инвестиции	0.5%
Заетост (15-64 г.)	0.1%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-0.06 п.п.
Средна работна заплата	0.1%
Инфлация по ХИПЦ	0.1%
Бюджетен баланс (% от БВП)	0.06 п.п.

Източник: АМС, СИБИЛА 3.0

2.5 ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“

Програма „Развитие на човешките ресурси“ (ПРЧР) за периода 2021–2027 г. е одобрена от ЕК на 2.08.2022 г. с общ бюджет за целия период 1 967 512 066 евро, от които 1 648 947 711 евро принос от ЕС. С първото изменение на програмата³⁰ е прехвърлен финансов ресурс към Програма „Храни и основно материално подпомагане“ 2021–2027 г. В резултат на изменението общият бюджет на ПРЧР е 1 934 079 713 евро, от които 1 620 530 211 евро са принос от ЕС, представляващи 17.3% от финансовия ресурс от ЕФСУ за периода 2021–2027 г. Към 31 декември 2025 г. реално изплатените средства по програмата

ФИГ. 17: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.
Източник: ИСУН, изчисления АМС

²⁹ Общ ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г.

³⁰ С решение на ЕК C(2025/4614) от 04.07.2025 г. е одобрено Първото изменение на ПРЧР 2021–2027

възлизат на 562 321 126 евро³¹, в т.ч. 461 540 394 евро за сметка на ЕС. Степента на усвояване³² на средствата от ЕС по програмата достига 28.5%.

ТАБЛ. 13: БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“, ЕВРО

Приоритет	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
1. Насърчаване на заетостта и развитието на умения	777 919 442	651 597 023	126 322 419
2. Социално включване и равни възможности	700 204 796	586 859 403	113 345 393
3. Насърчаване на младежката заетост	375 867 503	315 024 089	60 843 414
4. Социални иновации	10 225 996	9 714 696	511 300
5. Техническа помощ	69 861 976	57 335 000	12 526 976
Всичко	1 934 079 713	1 620 530 211	313 549 502

Източник: Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г.

ПРЧР е преобладаващо насочена към подобряване на характеристиките на работната сила, а оттук и към подобряване на конкурентоспособността на българското производство. Към 2025 г., поради характера на интервенциите по ПРЧР, които са насочени преобладаващо към подобряване на човешкия капитал, се наблюдава положително въздействие върху пазара на труда и кумулативно увеличение с 0.8% на БВП в сравнение със сценария без финансовия ресурс по програмата. За разглеждания период са реализирани, както мерки във връзка с подобряването на човешкия капитал, така и за насърчаване на заетостта. Последният тип мерки сравнително бързо проявяват своя ефект върху икономиката, като чрез нарастване на вложения труд в икономиката в краткосрочен план се регистрира увеличено производство. През разглеждания период са реализирани и мерки за подобряване на институционалния капацитет, в областта на социалната закрила, които водят до подобряване на социално включване и равните възможности.

Общият ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г. върху общата заетост от изпълнените проекти е 1%. Симулациите показват също така намаление на коефициента на безработица под базисния сценарий. Интервенциите по линия на създаване на заетост водят до ръст на частното потребление (0.9%) и съответно до нарастване на търсенето, както на български така и на вносни стоки и услуги. В резултат на увеличеното производство, както и поради необходимостта от съфинансиране на реализираните интервенции по програмата, се наблюдава и стимулиране на частните инвестиции с 1.5%. В краткосрочен план програмата се отразява и върху текущата сметка на платежния баланс, като към 2025 г. нетният ефект от нейната реализация е отрицателен. Това е резултат от положителните ефекти върху потреблението и частните инвестиции, които, поради отворения характер на икономиката, водят в краткосрочен план до увеличение на вноса. В средносрочен и дългосрочен план, обаче, се очаква ефектът да смени своя знак в резултат на подобренията конкурентоспособност.

³¹ Източник: ИСУН

³² Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по програмата

ТАБЛ. 14: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“

Макроикономически показател	Ефект към 2025 г. ³³
БВП	0.8%
Износ на стоки и услуги	0.02%
Внос на стоки и услуги	0.5%
Текуща сметка (% от БВП)	-0.92 п.п.
Частно потребление	0.9%
Частни инвестиции	1.5%
Заетост (15-64 г.)	1%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-0.47 п.п.
Средна работна заплата	0.4%
Инфлация по ХИПЦ	0.2%
Бюджетен баланс (% от БВП)	0.05 п.п.

Източник: АМС, СИБИЛА 3.0

В дългосрочен план програмата ще допринесе съществено за по-балансиран и устойчив растеж и намаляване на социалните различия. Увеличените частни инвестиции и нарасналото потребление създават условия за разширяване на търсенето на българското производство на местните пазари, което ще се отрази в цялостно нарастване на икономическата активност. В тази посока ще влияе и подобряването на качеството на човешкия капитал, като в резултат на това ще намалее значително разликата в темповете на растеж на вноса и износа в резултат от инвестициите по линия на ПРЧР. Следва да се открие и социалната функция на програмата, тъй като тя съдържа нарочни мерки за социално включване и насърчаване на социалната икономика. Ето защо, наред с осигуряването на повече и по-качествена заетост, тя влияе положително и върху намаляването на бедността, намаляването на безработицата и включването на пазара на труда на хората със специфични потребности.

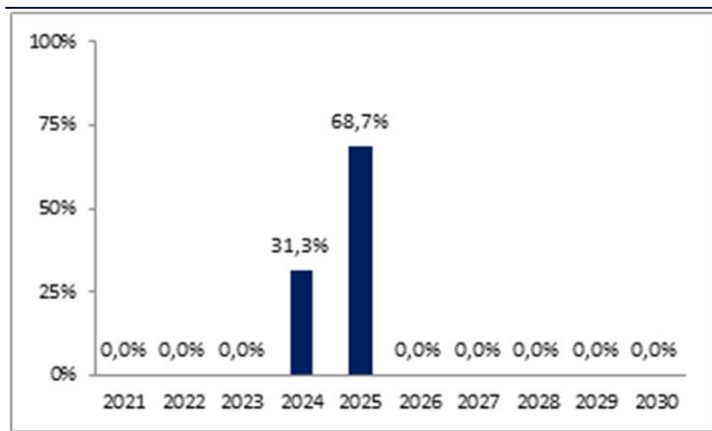
³³ Общ ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г.

2.6 ПРОГРАМА „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“

Програма „Техническа помощ“ (ПТП) за периода 2021–2027 г. е одобрена от ЕК на 5.10.2022 г. Общият бюджет на програмата за целия период е 121 480 340 евро, от които 100 279 500 евро са принос на ЕС, представляващи 1.1% от финансовия ресурс от ЕФСУ за програмен период 2021–2027 г.

Към 31 декември 2025 г. са извършени плащания към бенефициенти на стойност 27 174 155³⁴ евро, от които 22 675 347 евро от ЕС. Степента на усвояване³⁵ на средствата от ЕС по програмата е 22.6% към края на 2025 г.

ФИГ. 18: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ПРОГРАМА „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.

Източник: ИСУН, изчисления АМС

ТАБЛ. 15: БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМА „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“. ЕВРО

Приоритет	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
Хоризонтална техническа помощ	121 480 340	100 279 500	21 200 840
Всичко	121 480 340	100 279 500	21 200 840

Източник: Програма „Техническа помощ“ 2021–2027

ПТП е насочена към оптимизиране на средата за изпълнение на Споразумението за партньорство, укрепване на административния капацитет, ангажиране на социално-икономическите представители и организациите на гражданското общество за добро управление на средствата от ЕФСУ и повишаване на прозрачността и видимостта на постигнатите резултати, което допринася за осигуряването на необходимите предпоставки за повишаване на добавената стойност на системата за управление на средствата от ЕФСУ в България. В резултат на това в средносрочен и дългосрочен план се очаква изпълнението на програмата, освен подобряването на управлението, координацията и контрола на средствата от фондовете на ЕС, косвено да допринесе и за подобряването на инвестиционния климат в страната, а оттам върху цялостната икономическа активност. Това въздействие се очаква да се изрази в нарастване на частните инвестиции и съответно на икономическия растеж. Подобрената бизнес среда се очаква да допринесе и за създаване на нови предприятия и за разширяване на дейността на вече съществуващите, а оттам и до по-висок икономически растеж. Въздействието по линия на интервенциите по ПТП в дългосрочен план ще нараства значително, като подобрените условия за бизнес ще допринесат за привличане на нови инвестиции и създаване на нови работни места.

³⁴ Източник: ИСУН

³⁵ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по програмата

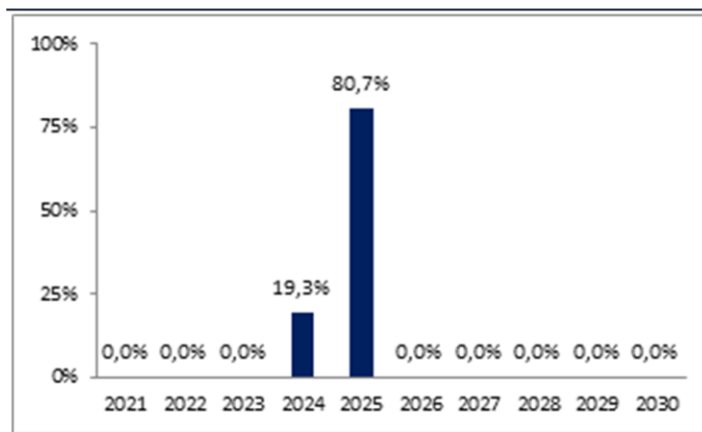
ТАБЛ. 16: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“

Макроикономически показател	Ефект към 2025 г. ³⁶
БВП	0.03%
Износ на стоки и услуги	0.0%
Внос на стоки и услуги	0.02%
Текуща сметка (% от БВП)	0.06 п.п.
Частно потребление	0.04%
Частни инвестиции	0.06%
Заетост (15-64 г.)	0.02%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	0.01 п.п.
Средна работна заплата	0.01%
Инфлация по ХИПЦ	0.01%
Бюджетен баланс (% от БВП)	0.00 п.п.

Източник: АМС, СИБИЛА 3.0

2.7 ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“

Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ (ПНИИДИТ) за периода 2021-2027 г. е одобрена от ЕК на 5.12.2022 г. Общият бюджет на програмата за целия период е 1 093 446 113 евро, от които 885 510 000 евро са принос на ЕС, което представлява 9.4% от финансовия ресурс от ЕФСУ за програмния период 2021–2027 г. В края на 2025 г. е одобрено изменение на ПНИИДИТ³⁷, като се създават два нови приоритета. Общият бюджет на програмата намалява след извършеното изменение и възлиза на 1 085 152 565 евро, което е резултат от намаляване на сумата на националното съфинансиране³⁸. Финансирането от ЕС се запазва в размер на 885 510 000 евро, което представлява 9,4% от финансовия ресурс от ЕФСУ за периода 2021–2027 г.

ФИГ. 19: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.

Източник: ИСУН, изчисления АМС

³⁶ Общ ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г.

³⁷ Решение С (2025) 9103 от 17.12.2025 г.

³⁸ Това е продиктувано от разпоредбите на чл. 3, ал. 1а от Регламент (ЕС) 2021/1058, съгласно които максималните ставки на съфинансиране от ЕФРР за специалните приоритети в подкрепа на целите на STEP възлизат на 100% (приложимо за Приоритет 4), както и от чл. 3, ал. 1в от същия Регламент, съгласно който максималната ставка на съфинансиране от ЕФРР за специални приоритети, определени в подкрепа на целите по чл. 1, ал. 1, буква а), т. vii („подобряване на промишления капацитет за насърчване на

Към 31 декември 2025 г. изпълнението на програмата възлиза на 116 098 633 евро³⁹, от които 93 129 235 евро са финансиране от ЕС. Това представлява 10.5% изпълнение на програмата⁴⁰ към края на 2025 г.

ТАБЛ. 17: БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“, ЕВРО

Приоритет	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
1. Устойчиво развитие на българската научно-изследователска и иновационна екосистема	637 676 940	502 115 969	135 560 971
2. Цифрова трансформация на публичния сектор	324 778 781	266 542 069	58 236 712
3. Техническа помощ	25 858 086	21 220 000	4 638 086
4. Развитие на стратегически технологии за България и разгръщане на потенциала за междусекторно сътрудничество за иновации	81 500 000	81 500 000	0
5. Подкрепа за иновации и технологии с двойна употреба в приоритетни области на ЕС	15 338 758	14 131 962	1 206 796
Всичко	1 085 152 565	885 510 000	199 642 565

Източник: Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027

ПНИИДИТ се фокусира върху устойчивото развитие на българската научно-изследователска и иновационна екосистема, както и цифровата трансформация на публичния сектор, като очакваните ефекти ще се наблюдават в дългосрочен план. Програмата е в начална фаза на изпълнение и се наблюдават скромни ефекти от усвояването на финансовия ресурс. В резултат от инвестициите в наука, част от въздействието на програмата ще бъде концентрирано във високотехнологични сектори по линия на подобряване на иновационната активност. Генерираната заетост по тази линия най-вероятно ще бъде насочена към разкриване на висококвалифицирани работни места, което ще допринесе и до известно увеличение на заплащането в тези сектори и съответно до увеличение на средната заплата за страната.

Към края на 2025 г. се отбелязва кумулативно нарастване на БВП и частното потребление с 0.1% спрямо базовия сценарий, както и на частните инвестиции с 0.2%. В краткосрочен план се очаква да се наблюдава допълнителен ефект върху частните инвестиции, който ще е резултат и от привлечения допълнителен финансов ресурс при реализирането на финансовите инструменти по програмата.

В дългосрочен план, в резултат на реализираните интервенции по програмата, се очаква да се постигне цялостно подобрение на производителността на труда и капитала в икономиката. Всичко това ще се отрази на конкурентоспособността на икономиката и ще доведе до увеличение на износа, разкриване на повече висококвалифицирани работни места и по-висок

отбранителните способности, като се дава приоритет на капацитета с двойна употреба“), се увеличава с 10 п.п. над приложимата ставка, без да надвишава 100% (приложимо за Приоритет 5).

³⁹ Източник: ИСУН

⁴⁰ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по програмата

темп на нарастване на средната работна заплата. Приходите в държавния бюджет ще се увеличат чувствително в резултат на реализирания икономически растеж.

ТАБЛ. 18: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“

Макроикономически показател	Ефект към 2025 г. ⁴¹
БВП	0.1%
Износ на стоки и услуги	0.00%
Внос на стоки и услуги	0.1%
Текуща сметка (% от БВП)	0.16 п.п.
Частно потребление	0.1%
Частни инвестиции	0.2%
Заетост (15-64 г.)	0.04%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	0.02 п.п.
Средна работна заплата	0.02%
Инфлация по ХИПЦ	0.01%
Бюджетен баланс (% от БВП)	-0.02 п.п.

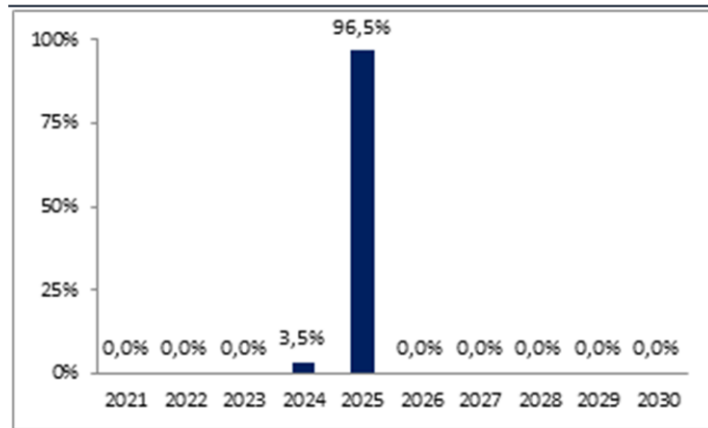
Източник: АМС, СИБИЛА 3.0

⁴¹ Общ ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г.

2.8 ПРОГРАМА „МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“

Програмата „Морско дело, рибарство и аквакултури“ (ПМДРА) за периода 2021-2027 г. е одобрена от ЕК на 23.11.2022 г. Общият бюджет на програмата за целия период е 121 349 572 евро, от които 84 944 698 евро се предоставят от ЕС, което представлява 0.9% от финансовия ресурс от ЕФСУ. Към 31 декември 2025 г. са извършени плащания към бенефициенти на стойност 11 611 358 евро, от които 8 127 950 евро от ЕС⁴². Степента на усвояване на средствата от ЕС⁴³ по програмата е 9.6% към края на 2025 г.

ФИГ. 20: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ПРОГРАМА „МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.
Източник: ИСУН, изчисления АМС

ТАБЛ. 19: БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМА „МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“, ЕВРО

Приоритет	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси	38 820 437	27 174 305	11 646 132
2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност на Съюза	49 467 675	34 627 372	14 840 303
3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности	24 269 915	16 988 940	7 280 975
4. Подкрепа на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани	1 510 572	1 057 400	453 172
5. Техническа помощ	7 280 973	5 096 681	2 184 292
Всичко	121 349 572	84 944 698	36 404 874

Източник: Програма „Морско дело, рибарство и аквакултури“ 2021-2027

Към края на 2025 г., направените симулации все още не показват ефекти от финансовия ресурс по програмата върху основните макроикономически показатели. Това се обяснява както с

⁴² Източник: ИСУН

⁴³ Съотношението между реално разплатените средства от ЕС и бюджета за сметка на ЕС по програмата

размера на бюджета на ПМДРА, така и с обстоятелството, че програмата все още е в начална фаза на изпълнение.

В средносрочен план реализацията на програмата се очаква да стимулира производството и да насърчи частните инвестиции, като приносят ѝ ще бъде съществен в рамките на сектор „Рибарство“. Предвижда се и положително въздействие върху пазара на труда, изразяващо се в създаване и запазване на заетост, повишено търсене на работна сила и подобряване на производителността в сектора.

В дългосрочен аспект очакванията са за по-осезаемо проявление на положителното влияние на програмата върху основните макроикономически показатели под формата на увеличена икономическа дейност, ръст на заетостта и подобро нетно въздействие върху платежния баланс и държавния бюджет.

ТАБЛ.20: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА „МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“

Макроикономически показател	Ефект към 2025 г. ⁴⁴
БВП	0.00%
Износ на стоки и услуги	0.00%
Внос на стоки и услуги	0.00%
Текуща сметка (% от БВП)	0.00 п.п.
Частно потребление	0.0%
Частни инвестиции	0.0%
Заетост (15-64 г.)	0.0%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	0.00 п.п.
Средна работна заплата	0.00%
Инфлация по ХИПЦ	0.00%
Бюджетен баланс (% от БВП)	-0.00 п.п.

Източник: АМС, СИБИЛА 3.0

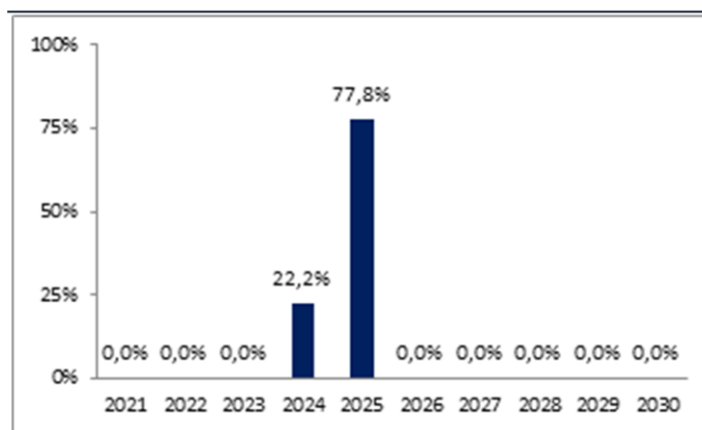

⁴⁴ Общ ефект с натрупване от 2021 г. до 2025 г.

3. Оценка на въздействието на средствата от ЕЗФРСР от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските региони 2023–2027 г.

Стратегическият план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР) за периода 2023–2027 г. е одобрен от ЕК на 7 декември 2022 г. Бюджетът на СПРЗСР, включващ интервенциите, финансирани по стълб II на Общата селскостопанска политика е 3 529 075 550 евро, от които 1 411 630 220 евро са принос от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР). Към 31 декември 2025 г. изпълнението на СПРЗСР е в начална фаза, като извършените плащания по интервенциите, финансирани по ЕЗФРСР към бенефициенти, са на стойност 381 239 495 евро⁴⁵, от които 152 495 778 евро от ЕС. В резултат на това степента на усвояване⁴⁶ на средствата от ЕЗФРСР възлиза на 10.8%.

ФИГ. 21: РИТМИЧНОСТ* НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕЗФРСР ОТ СТРАТЕГИЧЕСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И СЕЛСКИ РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2023–2027 Г.

* Относителен дял на изплатените през дадена година средства спрямо общия размер на извършените през целия разглеждан период плащания.

Източник: ДФЗ, изчисления АМС

Интервенциите от СПРЗСР, финансирани от ЕЗФРСР, концентрират сериозен финансов ресурс за модернизиране на земеделието и преодоляване на икономическото изоставане на селските райони. Целта е да се създадат възможности за местна заетост и да се подобри качеството на живот в селските райони, както и да се подобри конкурентоспособността на земеделието. Съответно на национално ниво се цели да се постигне по-балансиран икономически растеж.

⁴⁵ Източник: ДФЗ.

⁴⁶ Съотношението между реално разплатените средства от ЕЗФРСР и бюджета на интервенциите за сметка на ЕЗФРСР по СПРЗСР.

ТАБЛ. 21: БЮДЖЕТ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕЗФРСР ОТ СТРАТЕГИЧЕСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И СЕЛСКИ РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2023-2027 Г., ЕВРО

Интервенции	Бюджет	За сметка на ЕС	Национално съфинансиране
II.A.1 - Биологично растениевъдство	271 378 525	108 551 410	162 827 115
II.A.16 - Биологично животновъдство	85 000 000	34 000 000	51 000 000
II.B.1. - Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения	272 422 900	108 969 160	163 453 740
II.B.1. - Плащания за земеделски земи в зони от Натура 2000	105 777 145	42 310 858	63 466 287
II.AE.3. - Възстановяване и поддържане на деградирали пасищни територии	5 000 000	2 000 000	3 000 000
II.A.9 - Биологично пчеларство	34 305 008	13 722 003	20 583 005
II.A.4. - Насърчаване използването на култури и сортове, устойчиви към климатичните условия	39 000 000	15 600 000	23 400 000
II.A.5. - Опазване на застрашени от изчезване местни сортове, важни за селското стопанство	41 635 165	16 654 066	24 981 099
II.A.6. - Опазване на местни породи (автохтонни), важни за селското стопанство	49 000 000	19 600 000	29 400 000
II.A.7 - Традиционни практики за сезонна паша (пасторализъм)	8 817 583	3 527 033	5 290 550
II.A.8. - Поддържане на местообитанията на червеногушата гъска (<i>Branta ruficollis</i>), Кръстат (царски) орел и Египетски лешояд в орнитологични важни места в обработваеми земи	2 000 000	800 000	1 200 000
II.A.10. - Подпомагане отглеждането на сортове, устойчиви към климатични условия чрез практики за интегрирано производство	5 540 660	2 216 264	3 324 396
II.A.11 - Насърчаване на практики за консервационни обработки за устойчиво управление на почвите	65 000 000	26 000 000	39 000 000
II.A.12. - Насърчаване на естественото опрашване	24 000 000	9 600 000	14 400 000
II.A.2. - Хуманно отношение към животните и антимикробна резистентност	120 000 000	48 000 000	72 000 000
II.G.10 - Залесяване и възстановяване	11 700 000	4 680 000	7 020 000
II.G.11 - Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития	5 000 000	2 000 000	3 000 000
II.G.13 - Намаляване загубата на биологично разнообразие, опазване на горските местообитания и намаляване на незаконните дейности в горските територии	6 000 000	2 400 000	3 600 000
II.G.14 - Първична преработка на дървесина	10 000 000	4 000 000	6 000 000
II.G.12 - Подобряване на здравословното състояние и устойчивостта на горските екосистеми чрез подпомагане провеждането на сечи в горските територии	10 000 000	4 000 000	6 000 000
II.A.13 - Горско екологични дейности в горите	18 000 000	7 200 000	10 800 000
II.A.14 - Подпомагане по Натура 2000 за гори	15 000 000	6 000 000	9 000 000

II.A.15 Поддръжка на новосъздадени и възстановени гори	8 300 000	3 320 000	4 980 000
II.И.1. - Консултантски услуги и повишаване на консултантския капацитет	25 000 203	10 000 081	15 000 122
II.И.2. - Професионално обучение и придобиване на знания	15 459 300	6 183 720	9 275 580
II.Ж.1. - Подкрепа за оперативни групи в рамките на Европейското партньорство за иновации	40 837 863	16 335 145	24 502 718
II.Ж.2 - Сътрудничество за къси вериги на доставка	9 500 000	3 800 000	5 700 000
II.Г.1 - Инвестиции в земеделските стопанства	241 892 313	96 756 925	145 135 388
II.Г.1.1. - Инвестиции в земеделските стопанства насочени към опазване на компонентите на околната среда	105 810 993	42 324 397	63 486 596
II.Г.2 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти	294 797 808	117 919 123	176 878 685
II.Г.2.1 - Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда	87 810 990	35 124 396	52 686 594
II.Г.3 - Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони	98 756 925	39 502 770	59 254 155
II.Д.1. - Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство	158 716 488	63 486 595	95 229 893
II.Д.2. - Подпомагане на много малки земеделски стопанства	56 740 660	22 696 264	34 044 396
II.Д.3 Стартова помощ за установяване на нови земеделски стопани в селското стопанство	20 000 000	8 000 000	12 000 000
II.Ж.4 - Популяризиране и подкрепа на схеми за качество, признати от Съюза или от държавите членки, както и тяхното използване от земеделските производители	5 189 233	2 075 693	3 113 540
II.Ж.3 - Подкрепа на организации на производители или групи от производители	16 300 000	6 520 000	9 780 000
II.Г.5 - Инвестиции в инфраструктура за напояване	125 000 000	50 000 000	75 000 000
II.Г.4 - Възстановяването на земеделски потенциал след природни бедствия или катастрофични събития и инвестиции в подходящи превантивни действия	18 172 308	7 268 923	10 903 385
II.Е.2 - Инструменти за управление на риска в земеделието	59 959 563	23 983 825	35 975 738
(Финансови инструменти - в СПРЗСР са разпределени по съответните интервенции)	3 000 000	1 200 000	1 800 000
II.Г.6 - Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони	500 012 160	200 004 864	300 007 296
II.Г.7 - Запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони	72 500 000	29 000 000	43 500 000
II.Ж.5 - Изпълнението на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие.	282 162 650	112 865 060	169 297 590
Техническа помощ	78 579 113	31 431 645	47 147 468
Общо интервенции по стълб II (финансирани от ЕЗФРСР)	3 529 075 550	1 411 630 220	2 117 445 330

Източник: Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027

Симулациите показват, че към края на 2025 г. изпълнението на интервенциите от СПРЗСР, финансирани от ЕЗФРСР, е допринесло за нарастване на БВП (0.3%), частните инвестиции (0.6%), както и на частното потребление (0.4%) спрямо базисния сценарий без средства от ЕС. В средносрочен хоризонт, в резултат от изпълнението на интервенциите по стълб II на СПРЗСР, се очаква да бъдат привлечени значителни по размер частни инвестиции основно в две направления – нарастване на допълнително привлечените инвестиции от бизнеса в резултат от реализираните проекти за модернизация на материалната база и допълнителен приток от инвестиции в резултат на търсенето на инвестиционни стоки и суровини във връзка с изграждането на местна инфраструктура. Съответно се очаква и нарастване на вноса на стоки и услуги, като натрупания кумулативен ефект по показателя към края на 2025 г. е 0.4%.

С напредване на усвояването на финансовия ресурс се очаква ръст на заетостта в резултат от увеличената икономическа дейност, съответно намаляване на безработицата и нарастване на средната работна заплата. Наблюдаваният кумулативен ефект към 2025 г. по трите показателя е съответно 0.3%, -0.14% и 0.1%.

В дългосрочен план очакванията са за ускорение на положителните ефекти върху икономическия растеж в резултат на увеличената производителност. Очаква се положителен принос върху текущата сметка в резултат на подобрените конкурентни позиции на сектор селско стопанство, което от своя страна ще подобри показателите, свързани с пазара на труда. Нетният принос към бюджета от реализираните инвестиции се очаква да нарасне. Това ще е основно в резултат на по-високите данъчни приходи, вследствие от разширението на производството и по-високото частно потребление при увеличените доходи.

ТАБЛ. 2: ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ИНТЕРВЕНЦИИТЕ ОТ СПРЗСР, СЪФИНАНСИРАНИ ОТ ЕЗФРСР

Макроикономически показател	Ефект към 2025 г. ⁴⁷
БВП	0.3%
Износ на стоки и услуги	0.00%
Внос на стоки и услуги	0.4%
Текуща сметка (% от БВП)	-0.70 п.п.
Частно потребление	0.4%
Частни инвестиции	0.6%
Заетост (15-64 г.)	0.3%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-0.14 п.п.
Средна работна заплата	0.1%
Инфлация по ХИПЦ	0.04%
Бюджетен баланс (% от БВП)	-0.3 п.п.

Източник: АМС, СИБИЛА 3.0

⁴⁷ Общ ефект с натрупване от 2023 г. до 2025 г.

Приложение 1

ЕФЕКТИ ПО ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ ЗА ПЕРИОДА 2021–2027 г.

ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ“

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ		ПРИОРИТЕТ				
		1	2	3	4	5
БВП	%	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
Износ на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.22	0.24	0.08	0.00	0.00
Текуща сметка (% от БВП)	п.п.	-0.19	-0.23	-0.07	0.00	0.00
Частно потребление	%	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
Частни инвестиции	%	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00
Заетост (15-64 г.)	%	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Средна работна заплата	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Инфлация по ХИПЦ	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Бюджетен баланс (% от БВП)	п.п.	-0.19	-0.23	-0.01	0.00	0.00

ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ		ПРИОРИТЕТ					
		1	2	3	4	5	6
БВП	%	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.02
Износ на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.13	0.02	0.02	0.02	0.06	0.02
Текуща сметка (% от БВП)	п.п.	-0.12	-0.02	-0.02	-0.02	-0.05	-0.04
Частно потребление	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03
Частни инвестиции	%	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.05
Заетост (15-64 г.)	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01
Средна работна заплата	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Инфлация по ХИПЦ	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Бюджетен баланс (% от БВП)	п.п.	-0.02	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00

ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“⁴⁸

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛ		ПРИОРИТЕТ		
		1	2	3
БВП	%	0.03	0.00	0.02
Износ на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.09	0.05	0.01
Текуща сметка (от БВП)	п.п.	-0.09	-0.04	-0.04
Частно потребление	%	0.03	0.00	0.02
Частни инвестиции	%	0.05	0.82	0.04
Заетост (15-64 г.)	%	0.01	0.00	0.01
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	-0.01	0.00	0.00
Средна работна заплата	%	0.01	0.00	0.00
Инфлация по ХИПЦ	%	0.01	0.00	0.00
Бюджетен баланс (от БВП)	п.п.	-0.01	-0.01	0.01

ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛ		ПРИОРИТЕТ			
		1	2	3	4
БВП	%	0.00	0.00	0.04	0.03
Износ на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.00	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.03	0.02
Текуща сметка (от БВП)	п.п.	-0.04	0.00	-0.04	-0.03
Частно потребление	%	0.00	0.00	0.04	0.04
Частни инвестиции	%	0.00	0.00	0.07	0.07
Заетост (15-64 г.)	%	0.00	0.00	0.02	0.02
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	0.00	0.00	-0.01	-0.01
Средна работна заплата	%	0.01	0.00	0.01	0.01
Инфлация по ХИПЦ	%	0.01	0.00	0.01	0.01
Бюджетен баланс (от БВП)	п.п.	-0.02	0.00	-0.01	0.01

⁴⁸ От оценката са изключени финансовите ресурси от Фонда за справедлив преход

ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛ		ПРИОРИТЕТ					
		1	2	3	4	5	6
БВП	%	0.19	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00
Износ на стоки и услуги	%	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.13	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00
Текуща сметка (от БВП)	п.п.	-0.04	0.00	-0.04	0.00	0.00	0.00
Частно потребление	%	0.21	0.00	0.05	0.00	0.00	0.00
Частни инвестиции	%	0.37	0.00	0.08	0.00	0.00	0.00
Заетост (15-64 г.)	%	0.09	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	-0.05	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00
Средна работна заплата	%	0.09	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00
Инфлация по ХИПЦ	%	0.08	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00
Бюджетен баланс (от БВП)	п.п.	0.05	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00

ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛ		ПРИОРИТЕТ				
		1	2	3	4	5
БВП	%	0.25	0.34	0.10	0.00	0.06
Износ на стоки и услуги	%	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.17	0.23	0.07	0.00	0.04
Текуща сметка (от БВП)	п.п.	-0.33 п.п.	-0.42	-0.12	0.00	-0.04
Частно потребление	%	0.28	0.38	0.12	0.00	0.07
Частни инвестиции	%	0.48	0.66	0.20	0.00	0.12
Заетост (15-64 г.)	%	0.54	0.17	0.23	0.00	0.03
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	-0.26	-0.08	-0.11	0.00	-0.01
Средна работна заплата	%	0.18	0.10	0.07	0.00	0.02
Инфлация по ХИПЦ	%	0.05	0.10	0.01	0.00	0.03

ПРОГРАМА „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ		ПРИОРИТЕТ
		1
БВП	%	0.03
Износ на стоки и услуги	%	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.02
Текуща сметка (от БВП)	п.п.	-0.06
Частно потребление	%	0.04
Частни инвестиции	%	0.06
Заетост (15-64 г.)	%	0.02
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	-0.01
Средна работна заплата	%	0.01
Инфлация по ХИПЦ	%	0.01
Бюджетен баланс (от БВП)	п.п.	0.00

ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ		ПРИОРИТЕТ				
		1	2	3	4	5
БВП	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Износ на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Текуща сметка (от БВП)	п.п.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Частно потребление	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Частни инвестиции	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Заетост (15-64 г.)	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Средна работна заплата	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Инфлация по ХИПЦ	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Бюджетен баланс (от БВП)	п.п.	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00

ПРОГРАМА „МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ		ПРИОРИТЕТ						
		1	2	4	6	7	8	9
БВП	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Износ на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Текуща сметка (от БВП)	п.п.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Частно потребление	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Частни инвестиции	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Заетост (15-64 г.)	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Средна работна заплата	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Инфлация по ХИПЦ	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Бюджетен баланс (от БВП)	п.п.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ		ИНТЕРВЕНЦИИ ПО СЪЛЪБ II							
		IIA	IIB	IIV	IIG	IID	IIЕ	IIИ	IIЖ
БВП	%	0.02	0.14	0.06	0.00	0.08	0.00	0.00	0.00
Износ на стоки и услуги	%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Внос на стоки и услуги	%	0.19	0.09	0.04	0.06	0.05	0.00	0.00	0.00
Текуща сметка (от БВП)	п.п.	-0.19	-0.26	-0.11	-0.06	-0.09	0.00	0.00	0.00
Частно потребление	%	0.03	0.16	0.07	0.00	0.09	0.00	0.00	0.00
Частни инвестиции	%	0.04	0.27	0.12	0.00	0.16	0.00	0.00	0.00
Заетост (15-64 г.)	%	0.01	0.07	0.03	0.00	0.18	0.00	0.00	0.00
Коефициент на безработица (15-64 г.)	п.п.	-0.01	-0.03	-0.01	0.00	-0.09	0.00	0.00	0.00
Средна работна заплата	%	0.00	0.03	0.01	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00
Инфлация по ХИПЦ	%	0.00	0.02	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Бюджетен баланс (от БВП)	п.п.	-0.12	-0.08	-0.04	-0.04	0.01	-0.04	0.00	0.00